

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2025

(skrajne daty)

Rok akademicki 2023/2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	Teoria kultury
Kod przedmiotu/ modułu*	IXA1
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom kształcenia	Studia II stopnia
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr studiów	I rok, 2 semestr
Rodzaj przedmiotu	Przedmiot kierunkowy
Koordynator	prof. dr hab. Jolanta Pasterska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Stanisław Uliasz, prof. dr hab. Jolanta Pasterska, dr hab. Wojciech Birek, prof. UR, dr hab. Arkadiusz Luboń, prof. UR

* - zgodnie z ustaleniami na wydziale

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
30								3

1.2. Sposób realizacji zajęć

x zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3. Forma zaliczenia przedmiotu/ modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**ZALICZENIE Z OCENĄ****2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Wiedza z zakresu kulturoznawstwa uzyskana na niższych szczeblach kształcenia, średniozaawansowana wiedza ogólnohumanistyczna.

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1. Cele przedmiotu

C1.	Student poznaje najważniejsze współczesne teorie kulturowe.
C2.	Student potrafi ocenić zachodzące zmiany w kulturze, określić i dokonać ich analizy.
C3.	Student samodzielnie bada teksty naukowe.
C4.	Student staje się świadomym uczestnikiem w życiu kulturowym wspólnoty europejskiej.

3.2 EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Dysponuje szeroką wiedzą z zakresu teorii kultury (metody, zjawiska, główne płaszczyzny badawcze i orientacje kulturoznawcze);	K_Wo1
EK_02	Wykazuje się umiejętnością stosowania metod analizy i interpretacji wytworów kultury w ujęciu różnorodnych – stosowanych również w badaniach literaturoznawczych i językoznawczych (w Polsce i na świecie) – tradycji, teorii i szkół antropologicznych oraz kulturoznawczych;	K_Wo5
EK_03	potrafi odnajdywać, krytycznie analizować oraz wieloaspektowo oceniać, a także poddawać selekcji i efektywnie wykorzystywać źródła informacji z zakresu teorii i badań kulturoznawczych	K_Uo1
EK_04	potrafi identyfikować, poddawać kompleksowej analizie oraz interpretować różne typy tekstów kultury z użyciem wiedzy i kompetencji wchodzących w zakres nauk o kulturze i religii.	K_Uo5 K_U10, K_Ko1

3.3 TREŚCI PROGRAMOWE

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Kultura, teoria, dyskurs – definicje, myślenie poprzez teorie.
2. Ponowoczesność w kulturze (Foucault, Derrida, Lyotard, Baudrillard, Deleuze, Rorty, Fish, Putnam, Vattimo, Welsch, Spivak, Bauman).
3. Postmodernistyczne teorie kultury (Geertz, szkoła z Rice)
4. Feminizm w kulturze (Simone de Beauvoir, Judith Butler, Sylviane Agacinski, Donna Haraway, Bourdieu)
5. Etyka a kultura – dylematy współczesności (Levinas, Apel, Jonas, Habermas, Rorty, Bauman, Ferry)
6. Teorie interpretacji: ikonografia, ikonologia, semiotyka. Wykorzystanie semiotyki do badań nad kulturą

7. Metody badań stosowane w antropologii kultury. Pojęcie wzoru kultury. Wzory kultury (klasyfikacja). Podstawowe instytucje życia społecznego w ujęciu antropologicznym: instytucje małżeństwa i rodziny (ich warianty w kulturach światowych), instytucje magii i religii, instytucje organizacji społecznych związane z podziałem władzy. Mit i religia, symbol i archetyp (wyjaśnienie pojęć).
8. Ontoelektronika –Informacjonizm- społeczeństwo informatyczne.
9. Kultura 2.0 (konsument treści-producent treści: H. Jenkins, L. Manovich, D. Tapscott, L. Lessing).
10. Trzecia kultura (teoria aktora sieci, konstruktywizm).

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
-

3.4 METODY DYDAKTYCZNE

Wykład problemowy/ wykład z prezentacją multimedialną

4 METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych
EK_01	obserwacja w trakcie zajęć	WYKŁAD
EK_02	obserwacja w trakcie zajęć	WYKŁAD
EK_03	obserwacja w trakcie zajęć	WYKŁAD
EK_04	obserwacja w trakcie zajęć	WYKŁAD

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Zaliczenie z oceną. Podstawą zaliczenia jest obecność na wykładach : 1 nieobecność dozwolona (bez usprawiedliwienia) jedna absencja – ocena bardzo dobra, dwie – dobra, trzy – dostateczna. Wskazane formy ocen odnoszą się do wszystkich założonych w niniejszym sylabusie efektów uczenia się.

5. Całkowity nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia założonych efektów w godzinach oraz punktach ECTS

Aktywność	Liczba godzin/ nakład pracy studenta
godziny z harmonogramu studiów	30
przygotowanie do zajęć	-
udział w konsultacjach	10
czas na napisanie referatu/eseju	-
przygotowanie do egzaminu	-
udział w egzaminie	-
Samodzielna lektura	40
SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

NIE PRZEWIDZIANE W STANDARDACH KSZTAŁCENIA

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

<p>LITERATURA PODSTAWOWA:</p> <p>Barker Ch., <i>Studia kulturowe. Teoria i praktyka</i>, Kraków 2005.</p> <p>Bauman, Z., <i>Ponowoczesność jako źródło cierpienia</i>, Poznań 2013 (wyd.3). (tu: <i>O parweniuszu i pariasie, czyli o bohaterach i ofiarach nowoczesności; O turystach i włóczędzach, czyli o bohaterach i ofiarach ponowoczesności</i>).</p> <p>Bauman Z., <i>Konsumowanie życia</i>, Kraków 2009.</p> <p>Baudrillard J., <i>Precesja symulaków</i> [w:] <i>Postmodernizm</i>, red. S. Nycz, Kraków 1996, s. 175-189.</p> <p>Baudrillard, J. <i>Ameryka</i>, Warszawa, 1998.</p> <p>Eco U., <i>Podróż do hiperrealności</i> [w:] <i>Semiologia życia codziennego</i>, tłum. Ugniewska Joanna, Salwa Piotr, Warszawa 2009, s.11-73.</p> <p>Bauman, Z. <i>Globalizacja</i>, Warszawa 2000.</p> <p>Benedyktowicz Z., <i>O niektórych zastosowaniach metody fenomenologicznej w studiach nad religią, symbolem i kulturą</i>, „Etnografia</p>

Polska", 1980, R.24, z.2, s. 9-46.

Geertz C., *Myśl potoczna jako system kulturowy* [w:] *Wiedza lokalna. Dalsze eseje z zakresu antropologii interpretatywnej*, Kraków 2005, s. 81-100.

Bielik-Robson Ag., *Inna nowoczesność. Pytania o współczesną formę duchowości*, Kraków 2000.

Rorty R., *Filozofia a zwierciadło natury*, Warszawa 1994, s. 9-17.

Brooks D., *Bobos in Paradise. The New Upper Class and How They Got There*. New York, 2000.

Gwóźdź A. (red.), *Granice kultury*, Katowice 2010.

Foucault M., *Słowa i rzeczy. Archeologia nauk humanistycznych*, Gdańsk 2000, s. 8-38.

Giddens A., *Nowoczesność i tożsamość. „Ja” i społeczeństwo w epoce późnej nowoczesności*, tłum. A. Sulżycka, Warszawa 201, tu: część III *.Trajektoria tożsamości*, s. 98-149.

Jameson F., *Postmodernizm i społeczeństwo konsumpcyjne* [w:] *Postmodernizm*, red. S. Nycz, Kraków 1996, s. 190-219.

Kluszczyński R., A. Zeidler-Janiszewska (red.), *Perspektywy badań nad kulturą*, Łódź 2008.

Lévi-Strauss C., *Totemizm dzisiaj*, Warszawa 1998. (s. 5-22 + s. 97-136).

Loomba A., *Kolonializm/postkolonializm*, przeł. Natalia Bloch, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2011.

Pietraszko S., *Myśl o kulturze w dobie postscjentyzmu*, „Prace Kulturoznawcze” IX, 1996

Rabinow P., *Wyobrażenia są faktami społecznymi* [w:] *Amerykańska antropologia postmodernistyczna*, red. M. Buchowski, Warszawa 1999, s. 88-122.

Szymańska B., *Kultury i porównania*, Kraków 2003.

Young Robert J.C., *Postkolonializm. Wprowadzenie*, przekł. Marek Król, Kraków 2012.

Literatura uzupełniająca:

Assmann J., *Pamięć kulturowa*, Warszawa 2008.

Bell D., *Kulturowe sprzeczności kapitalizmu*, Warszawa 1994.

Czajkowski B. (red.), *Sztuka interpretacji*, Wrocław 2006 (wybór, wedle preferencji studentów).

Czerwiński M., *Przyczynki do antropologii współczesności*, Warszawa 1988.

Eco U., *Semiologia życia codziennego*, tłum. Ugniewska Joanna, Salwa Piotr, Nowy Sympozjon, Warszawa 2009 (tu: *Kronika globalnej wioski; Odczytać rzeczywistość*).

Geertz C., *Interpretacja kultur*, Kraków 2005.

Geertz C., *Opis gęsty: w poszukiwaniu interpretatywnej teorii kultury* [w:] *Interpretacje kultury. Wybrane eseje*, Kraków 2005, s. 17-48.

Geertz C., "Głęboka gra": uwagi o walkach kogucich na Bali. [w:] *Interpretacje kultury. Wybrane eseje*, Kraków 2005, s. 461-510.

Hastrup K., *Droga do antropologii. Między doświadczeniem a teorią*, Kraków 2008, Roz. 1, s. 21-38; Roz. 3, s. 59-74.

Taylor Ch., *Etyka autentyczności*, Kraków 2002.

Latour B., *Polityka natury. Nauki wkraczają do demokracji*, Warszawa 2009.

Luboń A., *Przeobrażenia symbolu. „Death by Water” T. S. Eliota w polskojęzycznych wersjach* [w:] *Śmierć w wodzie i inne motywy akwaticzne w horyzoncie wyobraźni*, pod red. B. Pawłowskiej-Jądrzyk, Warszawa 2018, s. 179-192

Mathews G., *Supermarket kultury. Kultura globalna i tożsamość jednostki*, Warszawa 2005

Nobis A., *Zmiana kulturowa: między historią a ewolucją*, Wrocław 2006.

Strinati D., *Wiedza o kulturze popularnej*, Warszawa 1998.

Pasterska J., *W stronę źródeł twórczości Jerzego Grotowskiego*, red. K. Dmitruk, A. Jamrozek-Sowa, J. Pasterska, S. Uliasz, Rzeszów 2009 (wybrane artykuły);

Pasterska J., *Obszary kultury. Księga ofiarowana Profesorowi Krzysztofowi Dmitrukowi w 70. rocznicę urodzin*, red. J. Pasterska, S. Uliasz, Rzeszów 2011 (wybrane artykuły);

Welsch W., *Transkulturowość. Nowa koncepcja kultury* [w:] *Tęgoż: Filozoficzne konteksty rozumtranswersalnego*. Poznań 2008.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej